

Viktige fiskale avklaringer for CO₂ lageraktivitet

Investeringer i modning av CO₂-lager på norsk sokkel i dag medfører en uforholdsmessig høy risiko sett i forhold til de usikre og moderate forventningene til fremtidig inntekt. Ved investeringsbeslutning må utbyggerne ha kunder som forplikter seg til å levere CO₂ og en løsning for transport. Gitt dagens vilkår, usikkerhet knyttet til fremtidig kommersielle betingelser, og usikkerhet knyttet til tidslinje for realisering av fangstprosjekter i Norge og EU, vil trolig kun en liten andel av lagerkapasiteten i tildelte tillatelser på norsk sokkel bli realisert innen 2035.

Flere av de tildelte tillatelsene for CO₂-lagring på norsk sokkel har bedt om utsettelse av arbeidsprogrammene. Dette skyldes i hovedsak at manglende trygghet for fremtidig lønnsomhet ikke gir grunnlag for å foreta nødvendige tidlig-investeringer for å modne opp lagrings-prosjektene.

Dagens skattemessige rammebetingelser for CO₂-lager aktivitet på norsk sokkel er et element som bidrar til høy investeringsrisiko. Det er især tre elementer som gir usikkerhet knyttet til skattebelastning for selskaper som modner frem prospektive CO₂ lager på sokkelen:

- Det er i dag uklart hvilken avskrivningssats eller periode som skal gjelde for ulike elementer av investeringskostnader for CO₂-lagringsprosjekter, som f.eks. brønnkostnader, rørledninger og subsea utstyr. For eksempel vil bare rundt halvparten av investeringskostnadene være avskrevet for skatteformål ved injeksjonsperiodens slutt for et prosjekt med 20 års driftstid og 4% saldoavskrivning. Avskrivningsreglene reflekterer ikke de særskilte utfordringene ved CCS og må forenkles og forbedres slik at hele investeringen er fullt avskrevet når driftsperioden er avsluttet.

For petroleumsselskaper som foretar en investering innenfor petroleumsløvens geografiske utstrekning er regelen lineær avskrivning over seks år i grunnlaget for alminnelig inntektsskatt, og da fra investeringstidspunktet. Det synes naturlig med samme regel for investeringskostnader til CO₂ lagerprosjekter som foretas innenfor samme geografiske utstrekning da det i stor grad er samme type driftsmiddel.

- EU har gitt enkelte norske lagerprosjekter støtte gjennom sitt Innovasjonsfond (Havstjerne) og «Connecting Europe Facilities for Energy (CEF-E)» program (Northern Lights). Dagens skattesystem medfører at denne støtten skal inntektsføres for skatteformål i sin helhet ved utbetaling (eller når skatteyter har en ubetinget rett til støtten), mens kostnaden til investeringen som støtten fra f.eks. EU er knyttet til må aktiveres og avskrives over en lengre periode. Beregningen av denne støtten antar imidlertid at den avregnes mot påløpte investeringskostnader. For disse prosjektene utgjør kravet til at denne støtten bokføres som inntekt en ekstra skattebelastning på tidspunkt når milepælene som betinger støtteutbetalingen er oppfylt. Eksempelvis medfører dette kravet at Havstjerne prosjektet, som potensielt kan motta 225 MEUR (2.65 bNOK) i støtte, isolert sett får en ekstra skattebelastning på rundt 583 MNOK.

Mottas investeringsstøtte fra den norske stat er det imidlertid en særregel i skatteloven som klargjør at bidraget skal trekkes fra i kostpris for skatteformål. Det må klargjøres at også mottatt støtte fra EU og andre aktører kan behandles tilsvarende som investeringsstøtte fra den norske stat.

- Skattekontoret krever gjennomgående at leteperioden er ferdig og en utnyttelsestillatelse er tildelt før det ansvarlige selskapet (ANS) som er opprettet for en lagerlisens kan bli forhåndsregistrert i merverdiavgiftregisteret. Dette begrunnes med at det ikke er vurdert som overveiende sannsynlig at det ansvarlige selskapet oppnår tilstrekkelig omsetning. Med dette forstås det at det ikke er vurdert som overveiende sannsynlig at lageret blir utbygd. Tildeling av en utnyttelsestillatelse vil normalt skje mot slutten av et flerårig arbeidsprogram (normalt 4+ år) knyttet til en letetillatelse. Her stiller Norge strengere krav enn EU. Et EU-direktiv¹ krever kun at selskapet har til hensikt å drive avgiftspliktig virksomhet².

Konsekvensen av at det ansvarlige selskapet ikke kan forhåndsregistreres er at det må forhåndsbetale 25% merverdiavgift for merverdiavgiftspliktige varer og tjenester i fasen før selskapet er registrert i merverdiavgiftregisteret, noe som innebærer en klar negativ likviditetsbelastning. Merverdiavgiftsloven tillater også kun adgang til å kreve tilbake innbetalt merverdiavgift for kostnader oppstått i en periode på 3 år før registreringspunktet. Ettersom fasen før tildeling av utnyttelsestillatelse kan vare vesentlig lenger medfører dette også en vesentlig risiko for bortfall av mulighet for refusjon av merverdiutgifter.

Kravet om «overveiende sannsynlighet» og praksis fra Skatteetaten om krav om utnyttelseslisens bør lempes slik at ikke likviditetsulempen ved merverdiavgift motvirker gode og seriøse CCS prosjekter og at norske selskaper konkurrerer på like vilkår som lager innen EU.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32006L0112>

² I EU vil et selskap normalt få fradragsført mva før selskapet oppnår omsetning så lenge selskapet kan vise at det har til hensikt å drive avgiftspliktig virksomhet. Myndighetene kan kreve dokumentasjon fra selskap som underbygger denne hensikten, men det stilles ingen krav til sannsynlighet for at virksomheten faktisk vil oppnå avgiftspliktig omsetning. Som eksempel vises det til EU-domstolens avgjørelse i sak C-268/83 (Rompelman), hvor retten fastslår at kravet for å bli mva-registrert er at den næringsdrivende driver økonomisk aktivitet. Dette kravet anses oppfylt allerede ved første innkjøp som blir foretatt med det formål å starte en virksomhet.